



>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hanzehogeschool
t.a.v. het College van Bestuur
Postbus 30030
9700 RM GRONINGEN

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
17883560

Uw brief van
14 oktober 2019

Uw referentie
O&O 195050

Bijlagen
1

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op [www.duo.nl/zakelijk/onder/Oneens met Duo](http://www.duo.nl/zakelijk/onder/Oneens%20met%20Duo).

Datum

20 DEC 2019

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo-masteropleiding Ondernemen in de netwerkeconomie

Geacht college,

Met de brief van 14 oktober 2019, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 21 oktober 2019, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Ondernemen in de netwerkeconomie als bekostigde opleiding te verzorgen in Groningen.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 9 december 2019, kenmerk 2019/092, negatief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo-masteropleiding Ondernemen in de netwerkeconomie als bekostigde opleiding te verzorgen in Groningen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan criterium a van artikel 4, eerste lid, van de Regeling, maar niet aan criterium b van dat artikel. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de Vereniging Hogescholen.

Onze referentie
17883560

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,



F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hanzehogeschool Groningen deeltijd hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie Groningen	2019/092	09/12/2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 21/10/2019 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Hanzehogeschool om de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie als bekostigde opleiding te verzorgen te Groningen (brief van 14/10/2019 met kenmerk O&O 195050). Op 01/11/2019 heeft de commissie aanvullende informatie verzocht. De aanvraag was op 19/11/2019 voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om negatief te besluiten op het verzoek van Hanzehogeschool om de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie als bekostigde opleiding te Groningen te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie in Groningen aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo master in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend. De opleiding omvat 60 EC en wordt in deeltijdvorm aangeboden. De hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie wil startende ondernemers kennis en vaardigheden meegeven waarmee zij scale-ups kunnen realiseren. Het onderwijsprogramma bestaat uit vier modules. Het betreft drie

modules die zijn afgeleid van het Europese Entrepreneurship Competence Framework: kansen, middelen en acties en een 'meesterproef'. De inhoud van het programma wordt sterk bepaald door vraagstukken die studenten zelf opvoeren. Deze worden thematisch geordend en in 'learning communities' behandeld. De opleiding is toegankelijk voor studenten met een bachelordiploma die een eigen onderneming hebben of werken als adviseur of corporate developer. Afgestudeerden kunnen hun eigen onderneming versterken en/of als adviseur binnen een onderneming of ondernemersnetwerk fungeren.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a, maar niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat aanvrager weliswaar enige arbeidsmarktbehoefte (die hoofdzakelijk bestaat uit een opscholingsbehoefte) aannemelijk heeft gemaakt, maar dat de bestaande opleidingen reeds in deze behoefte kunnen voorzien.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Ter onderbouwing van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie doet aanvrager onder andere een beroep op ROA's database AIS, cijfers over aantallen ondernemingen uit CBS Statline (2019), het rapport 'Zzp dynamiek 2017' van de Kamer van Koophandel (2018), het 'Scale-up Dashboard' van het Erasmus Centre for Entrepreneurship (2019), de spanningsindicator van het UWV (2019), de 'MKB innovatie Top 100' van de Kamer van Koophandel (2018), de 'FD Gazellen ranglijst' van het Financieele Dagblad (2018), het rapport 'Marktpotentieel master Entrepreneurship, the next level. Deelrapport: deskresearch en expertinterviews' van Lexnova (2019) en 15 intentieverklaringen van werkgevers. De commissie heeft verder het rapport 'Marktpotentieel master Entrepreneurship, the next level. Deelrapportage instroom- en uitstroomonderzoek' van Lexnova (2019) dat aanvrager bij criterium b heeft vermeld bij de beoordeling van criterium a betrokken voor zover dit rapport informatie bevat over de arbeidsmarkt- en opscholingsbehoefte.

Aanvrager verwijst naar de prognose voor de beroepsgroep bedrijfskundigen en organisatieadviseurs binnen ROA's database AIS. De commissie kent meer gewicht toe aan de prognoses van ROA die zien op de opleidingstypes dan aan de prognoses van ROA die zien op de beroepsgroepen. Daartoe overweegt de commissie dat de opleidingscategorieën een specifiek beeld geven van de arbeidsmarktbehoefte omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden. De commissie heeft om deze reden de prognoses voor de beroepsgroep buiten beschouwing gelaten.

Aanvrager stelt dat binnen ROA's database AIS de opleidingstypen wo economie en wo bedrijfskunde en hrm het meest relevant zijn voor de aangevraagde masteropleiding. Aanvrager heeft daarbij verwezen naar ROA's prognoses tot 2022. Op 03/12/2019 heeft ROA nieuwe prognoses tot 2024 gepubliceerd. De commissie hanteert altijd de meest recente gegevens en heeft geconstateerd dat ROA de terminologie op onderdelen heeft aangepast. Zo is de term 'wo' vervangen door 'master'. De commissie acht het opleidingstype master economie en econometrie niet relevant aangezien binnen dit opleidingstype geen opleidingen zijn opgenomen die sterk verwant zijn aan de onderhavige master Ondernemen in de netwerkeconomie. De commissie is met aanvrager van mening dat het opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen relevant is, aangezien binnen dit opleidingstype sterk verwante hbo en wo masteropleidingen zijn geschaard, zoals Innovation Management, Strategic Entrepreneurship, Entrepreneurship en Management of Innovation. ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van dit opleidingstype als 'redelijk'. ROA verwacht 'enige' knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening tot 2024.

Tabel 1. Prognose opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		8800	4	0.7	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2024		23600	11	1.8	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2024		32400	16	2.4	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		42700	21	3.2	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	1.05				enige
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	1.05				redelijk

Bron: ROA, AIS

Aanvrager heeft voor het uitstroomprofiel van de adviseurs en corporate developers ook gekeken naar de spanningsindicator van het UWV. Het UWV typeerde de spanningsindicator voor de beroepsgroep bedrijfskundigen en organisatieadviseurs als 'krap' met een spanning van 1,62 voor het laatste kwartaal van 2018. De commissie heeft ook de meest recente spanningsindicator over het tweede kwartaal van 2019 geraadpleegd. Het UWV typeerde de arbeidsmarkt nog steeds als 'krap' met een spanning van 1,87. De commissie constateert dat de arbeidsmarkt voor de beroepsgroep bedrijfskundigen en organisatieadviseurs gunstig is. Aangezien afgestudeerden van de master Ondernemen in de netwerkeconomie deze beroepen kunnen vervullen, is dit een indicatie van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen master.

Aanvrager geeft aan dat de voorgenomen masteropleiding gericht is op het opscholen van ondernemers en dat men om die reden gekeken heeft naar de groei in het aantal ondernemingen in Nederland. Uit data van CBS Statline komt naar voren dat het aantal bedrijfsoprichtingen sinds 2012 groeit en dat in 2018 een recordaantal nieuwe bedrijven is opgericht (<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/07/recordaantal-bedrijfsoprichtingen-in-2018>). De commissie merkt op dat de groei in het aantal bedrijfsoprichtingen geen bewijs vormt dat er vanuit de arbeidsmarkt behoefte is aan afgestudeerden van de onderhavige opleiding. Evenmin blijkt uit deze gegevens dat er behoefte is aan opscholing middels de voorgenomen opleiding. Hetzelfde geldt voor de verwijzing naar het rapport 'Zzp dynamiek 2017' van de Kamer van Koophandel.

Aanvrager verwijst vervolgens naar het Scale-up dashboard van het Erasmus Centre for Entrepreneurship. Uit het Scale-up dashboard komt naar voren dat het aantal scale-ups nog altijd groeit, maar dat deze groei in 2018 is afgevlakt (<https://ece.nl/research/scaleup-onderzoek/>). Volgens aanvrager kan de master Ondernemen in de netwerkeconomie startende ondernemers helpen om hun onderneming op te schalen. De commissie merkt op dat het feit dat de groei in het aantal scale-ups afvlakt geen blijk geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Ondernemen in de netwerkeconomie. De commissie constateert dat de suggestie van aanvrager dat de onderhavige opleiding bij kan dragen aan het opschalen van ondernemingen niet wordt gedragen door deze bron.

Aanvrager betoogt voorts aan de hand van de MKB Innovatie Top 100 en de FD Gazellen ranglijst dat de voorgenomen master inspeelt op een regionale arbeidsmarktbehoefte, omdat in de regio Groningen het aantal scale-ups achter blijft bij de rest van Nederland. De commissie constateert dat uit beide ranglijsten blijkt dat het aantal scale-ups in de noordelijke provincies relatief gering is. Hieruit volgt echter niet direct een arbeidsmarkt- of opscholingsbehoefte.

Vervolgens verwijst aanvrager naar 9 interviews die in het voorjaar van 2019 door onderzoeksbureau Lexnova zijn gehouden met 11 werkvelddeskundigen. De commissie constateert dat 2 van de 11 deskundigen verbonden zijn aan een lectoraat van de Hanzehogeschool. In het rapport van Lexnova zijn uitgebreide citaten uit de interviews opgenomen. Uit deze citaten komt naar voren dat deze deskundigen de opleiding inhoudelijk relevant vinden voor zowel ondernemers als adviseurs (p. 38). Zij merken daarbij ook op dat het ambitieniveau in het noorden wat lager lijkt te liggen dan in de rest van Nederland (p. 35) en dat een groot aantal ondernemers niet de tijd heeft cq. wil vrijmaken om een tweejarige opleiding te volgen (p. 37). De commissie constateert dat uit deze interviews geen concrete arbeidsmarktbehoefte, waaronder ook begrepen een opscholingsbehoefte, naar voren komt.

Aanvrager heeft 15 intentieverklaringen van werkgevers uit de regio bij het dossier gevoegd. In deze (vrijwel identieke) brieven geven werkgevers aan dat zij het belang van deze masteropleiding onderschrijven en dat zij bereid zijn zich in te spannen om een aantal professionals binnen hun organisatie of netwerk te motiveren om deze opleiding te volgen. In 8 van de 15 wordt een concreet aantal genoemd, dat varieert van 1 à 2 tot 15 professionals per jaar. De commissie constateert dat uit deze intentieverklaringen enige opscholingsbehoefte naar voren komt.

Ten slotte heeft aanvrager verwezen naar een enquête die onderzoeksbureau Lexnova in opdracht van aanvrager heeft gehouden. De enquête is uitgezet onder een zeer groot aantal werkgevers en zelfstandig ondernemers, zowel in het verzorgingsgebied van de Hanzehogeschool (Groningen, Friesland en Drenthe) als daarbuiten. In de vragenlijst zijn vragen opgenomen over de opscholingsbehoefte binnen de organisatie maar ook over de behoefte om deze opleiding zelf te volgen. In totaal hebben 275 personen de vragenlijst ingevuld. 221 respondenten hebben antwoord gegeven op de vraag of zij binnen de eigen organisatie behoefte hebben om huidige medewerkers te scholen middels deze opleiding. 7% heeft geantwoord met 'ja, zeker', 42% met 'ja, misschien', 34% met 'nee'. 18% vond de vraag niet van toepassing. De meest werkgevers die positief hebben geantwoord geven aan dat zij minimaal 1 en maximaal 2 of 3 medewerkers deze opleiding zouden willen laten volgen. Lexnova concludeert op basis van deze antwoorden dat voor de komende vier jaar sprake is van een opscholingsbehoefte tussen 172 en 321 medewerkers (p. 28). 270 respondenten hebben de vraag 'heeft uw organisatie binnen nu en vier jaar behoefte aan nieuwe medewerkers met een afgeronde master Entrepreneurship, the next level?' beantwoord. Van deze 270 respondenten heeft 7% geantwoord met 'ja, zeker', 35% met 'ja, misschien', 38% met 'nee'. 21% van de respondenten vond de vraag niet van toepassing. De meeste werkgevers die positief hebben geantwoord geven aan dat zij minimaal 1 en maximaal 2 of 3 nieuwe medewerkers nodig zouden hebben. Lexnova concludeert op basis van deze antwoorden dat voor de komende vier jaar sprake is van een totale behoefte aan 126 tot 311 nieuwe medewerkers met dit profiel (p. 29). Lexnova heeft de uitkomsten van de vragenlijst vervolgens geëxtrapoleerd naar de gehele onderzoekspopulatie. Het onderzoeksbureau constateert daarbij dat de respons uit het verzorgingsgebied goed is, maar voor de rest van Nederland laag is en dat om die reden conservatieve schattingen gehanteerd zijn (p. 32). Het onderzoeksbureau concludeert dat sprake is van een jaarlijkse opscholingsbehoefte van 44 tot 124 werknemers in het verzorgingsgebied van de Hanzehogeschool (p. 33) en dat sprake is van 89 tot 266 baanopeningen voor nieuwe medewerkers per jaar in het verzorgingsgebied van de Hanzehogeschool (p. 37). De commissie concludeert dat deze enquête blijk geeft van het bestaan van een arbeidsmarktbehoefte die deels bestaat uit een opscholingsbehoefte.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager het bestaan van enige arbeidsmarktbehoefte die hoofdzakelijk bestaat uit een opscholingsbehoefte aannemelijk heeft

gemaakt.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager doet ter onderbouwing van een maatschappelijke behoefte onder meer een beroep op de 'Strategische Agenda Hoger Onderwijs en Onderzoek 2015-2020' van het Ministerie van OCW (2015), de 'Strategische Onderzoeksagenda hbo 2016-2020' van de Vereniging Hogescholen (2016), het 'Entrepreneurship Action Plan 2020' van de Europese Commissie (2013), het rapport 'Naar een lerende economie. Investeren in het verdienmodel van Nederland' van de WRR (2013), de Kamerbrief 'Ambitieuze Ondernemerschap' van het Ministerie van EZ (17/03/2014), de Kamerbrief 'over stand van zaken startup en scale-up beleid' van het Ministerie van EZK (21/12/2018) en de 'Noordelijke Innovatieagenda 2015-2020' van de Taskforce RIS3 (2015).

Aanvrager verwijst naar de Strategische Agenda 2015-2020 van het Ministerie van OCW. In deze agenda is expliciet aangegeven dat de Minister streeft naar uitbreiding van het opleidingsaanbod met hbo masters (p. 55 en 60). De onderhavige hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie sluit daar op aan.

Vervolgens stelt aanvrager dat de voorgenomen master aansluit op het thema 'Ondernemen: verantwoord en vernieuwend' binnen de Strategische Onderzoeksagenda hbo 2016-2020 van de Vereniging Hogescholen (p. 30). De commissie constateert dat de master Ondernemen in de netwerkeconomie direct aansluit bij dit thema binnen de Onderzoeksagenda van de Vereniging Hogescholen.

De commissie constateert met aanvrager dat in het Europese Entrepreneurship Action Plan 2020 het stimuleren van ondernemerschapsonderwijs één van de drie beleidsspeerpunten vormt waar de Europese Commissie als eerste aandacht aan wil besteden (https://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship/action-plan_nl). De onderhavige opleiding Ondernemen in de netwerkeconomie sluit daar op aan.

Vervolgens verwijst aanvrager naar het WRR rapport 'Naar een lerende economie'. In dit rapport wordt responsiviteit als sleutelbegrip gehanteerd om het verdienvermogen van Nederland te versterken (p. 12). Aanvrager betoogt dat met de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie responsieve groeiondernemers worden opgeleid die een positieve bijdrage aan de Nederlandse economie kunnen leveren. De commissie acht dit betoog aannemelijk.

Aanvrager verwijst voorts naar twee kamerbrieven van het Ministerie van EZ (2014 en 2018) waarin het Ministerie aangeeft ruimte te willen maken voor ambitieuze ondernemers en innovatie. De commissie acht het met aanvrager aannemelijk dat de voorgenomen master aansluit op dit beleid.

Aanvrager stelt bovendien dat de voorgenomen master past binnen regionale ontwikkelingen en afspraken zoals de Noordelijke Innovatieagenda 2015-2020. In deze agenda is expliciet aandacht besteed aan de kansen en uitdagingen voor ondernemers in het Noorden, waaronder het ontwikkelen van nieuwe business modellen en kennis en versterking van het instrumentarium voor onderzoek en innovatie. De commissie onderschrijft deze stelling van aanvrager.

Reeds op grond van het bovenstaande concludeert de commissie dat de voorgenomen hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat aanvrager heeft aangetoond dat de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte. De commissie concludeert dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de voorgenomen opleiding aansluit op enige arbeidsmarktbehoefte die hoofdzakelijk bestaat uit een opscholingsbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 21/10/2019 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van de

Hanzehogeschool om de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie in Groningen aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van verwante hbo en wo masteropleidingen. Het betreft de hbo masteropleidingen Consultancy and Entrepreneurship, Interdisciplinary Business Professional, Business Administration en International Business and Management en de wo masters Business Administration, Sustainable Entrepreneurship, Strategic Entrepreneurship, Entrepreneurship, Data Science & Entrepreneurship, Science, Business & Innovation, Management of Innovation, International Business & Management, Management, Policy analysis and Entrepreneurship in the Health & Life Sciences.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen en van twee onbekostigde verwante hbo masteropleidingen die de Hanzehogeschool zelf aanbiedt. De instroom in de overige verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide de afgelopen jaren.

Tabel 2. Instroom verwante opleidingen

Opleiding	Instelling	'14-'15	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19
M Sustainable Entrepreneurship (67085)	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)					16
M Entrepreneurship & New Business Venturing (60455)	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	60	75	70	41	62
M Data Science and Entrepreneurship (joint degree) (65018)	Technische Universiteit Eindhoven (21PG)			5	14	50
	Tilburg University (21PN)			10	22	50
M Entrepreneurship (joint degree) (65006)	Universiteit van Amsterdam (21PK)	66	49	70	41	62
	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	50	37	20	18	14
M Management, Policy Analysis and Entrepreneurship in the Health and Life Sciences (60803)	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	124	93	106	110	114
M Business Administration (60644)	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	308	311	306	250	234
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM)	257	215	207	274	309
	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)	285	245	195	233	245
	Universiteit Twente (21PH)	161	200	202	195	162
	Universiteit van Amsterdam (21PK)	441	503	622	550	525
	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	505	523	549	585	672
M Science and Innovation (60709)	Universiteit Utrecht (21PD)	108	78	116	145	143
M Management of Innovation (60458)	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	59	70	85	98	79
M Innovation Management (60430)	Technische Universiteit Eindhoven (21PG)	61	83	61	86	80
M Science, Business and Innovation (69320)	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)				41	40
M International Business and Management (60649)	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)	137	132	121	105	121
M Interdisciplinary Business Professional (49291)	Hanzehogeschool Groningen (25BE)					27
eerstejaarsstudenten	totaal	2622	2614	2745	2808	3005

Bron: DUO, bewerking ABF

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een interessepeiling onder potentiële studenten en werkgevers in de regio, uitgevoerd door onderzoeksbureau Lexnova in samenhang met de expertinterviews en de instroom in verwante opleidingen. Op basis van die combinatie komt men uit op een voorzichtige schatting van 15 tot 20 studenten per jaar. De commissie acht deze prognose realistisch.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a aannemelijk is gemaakt, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt gezien geen ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

De commissie heeft bij criterium a geconstateerd dat aanvrager heeft aangetoond dat de voorgenomen hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie aansluit op een maatschappelijke behoefte. De commissie oordeelt echter dat de verwante opleidingen die aanvrager bij criterium b

heeft beschreven eveneens een bijdrage kunnen leveren aan deze maatschappelijke behoefte. Om die reden heeft de commissie vastgesteld dat dit element geen invloed heeft op de beoordeling van de ruimte in het landelijk aanbod voor de voorgenomen opleiding.

Vestiging van de opleiding in Groningen heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er geen ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie te realiseren. De aanvraag voldoet niet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om negatief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

De commissie merkt op dat hierboven is geconstateerd dat de voorgenomen hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie sterke verwantschap vertoont met een aantal bestaande opleidingen. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de naam van de voorgenomen opleiding aan te laten sluiten bij de reeds geregistreerde opleidingsnaam Entrepreneurship.

Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie in het Croho onderdeel Sectoroverstijgend wil indelen. De commissie is van mening dat de voorgenomen hbo master Ondernemen in de netwerkeconomie verwant is aan een aantal bestaande opleidingen die in het Croho onderdeel Economie zijn ondergebracht. Omwille van de transparantie van het opleidingsaanbod adviseert de commissie om de voorgenomen opleiding in het Croho onderdeel te laten registreren waar ook de verwante opleidingen zijn ingedeeld.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs



drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.